

Sprawa C-456/21**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości****Data wpływu:**

23 lipca 2021 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (Niderlandy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

23 lipca 2021 r.

Wnioskodawczynie:

E

F

Druga strona postępowania:

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Przedmiot postępowania głównego

Postępowanie główne dotyczy sporu pomiędzy E i F (zwanymi dalej: „wnioskodawczyniami”) a staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (sekretarzem stanu do spraw sprawiedliwości i bezpieczeństwa) w przedmiocie odmowy uwzględnienia ich wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej. Wnioskodawczynie twierdzą, że na skutek długotrwałego pobytu w Niderlandach przejęły one zachodnie normy, wartości i zachowania i dlatego wymagają przyznania im ochrony.

Przedmiot i podstawa prawna wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Niniejszy wniosek na podstawie art. 267 TFUE dotyczy wykładni art. 10 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia

2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (zwanej dalej: „dyrektywą w sprawie kwalifikowania”). Ścisłej rzecz ujmując, chodzi o ustalenie, kiedy obywatele państw trzecich mogą być uznawani za „członków szczególnej grupy społecznej” w rozumieniu art. 10 ust. 1 lit. d) dyrektywy w sprawie kwalifikowania. Po drugie, sąd odsyłający formułuje pytania dotyczące tego, w jaki sposób – i na jakim etapie postępowania – należy dokonywać ustaleń w zakresie dobra dziecka i uwzględniać to dobro. W tym kontekście sąd odsyłający wątpi również, czy praktyka krajowa, zgodnie z którą w przypadku kolejnego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, inaczej niż w przypadku pierwszego postępowania azylowego, nie bada się, czy należy przyznać prawo pobytu na zasadach ogólnych, jest zgodna z prawem Unii.

Pytania prejudycjalne

1. Czy art. 10 ust. 1 lit. d) dyrektywy w sprawie kwalifikowania należy interpretować w ten sposób, że zachodnie normy, wartości i zachowania przejęte przez obywateli państw trzecich, w sytuacji gdy obywatele ci przebywali w państwie członkowskim przez znaczną część tej fazy życia, podczas której kształtowała się ich tożsamość, oraz uczestniczyli w pełni w życiu społecznym, powinny być uznawane za nieusuwalną wspólną przeszłość lub też rys na tyle istotny z punktu widzenia tożsamości, że nie należy nikogo zmuszać do wyrzeczenia się go?

2. W przypadku gdy na pytanie pierwsze zostanie udzielona odpowiedź twierdząca, czy obywatele państw trzecich, którzy – niezależnie od motywów – przejęli tego rodzaju zachodnie normy i wartości na skutek faktycznego pobytu w państwie członkowskim w trakcie fazy życia, podczas której kształtowała się ich tożsamość, powinni być uznawani za „członków szczególnej grupy społecznej” w rozumieniu art. 10 ust. 1 lit. d) dyrektywy w sprawie kwalifikowania? Czy kwestię tego, czy w danej sytuacji jest mowa o „szczególnej grupie społecznej, która posiada odrębną tożsamość w danym państwie”, należy przy tym oceniać z perspektywy państwa członkowskiego, czy też przepis ten rozpatrywany w związku z art. 10 ust. 2 dyrektywy w sprawie kwalifikowania należy interpretować w ten sposób, że kwestią decydującą jest to, czy cudzoziemiec uprawdopodobni, że w państwie pochodzenia zostanie uznany za członka szczególnej grupy społecznej, a przynajmniej taka przynależność zostanie mu przypisana? Czy wymóg, zgodnie z którym westernizacja stanowi podstawę otrzymania statusu uchodźcy tylko wtedy, gdy wynika ona z motywów religijnych lub politycznych, jest zgodny z art. 10 dyrektywy w sprawie kwalifikowania rozpatrywanym w związku z zasadą non-refoulement oraz prawem do azylu?

3. Czy praktyka krajowa, zgodnie z którą organ decyzyjny, dokonując oceny wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, dokonuje wyważenia dobra

dziecka bez wcześniejszego ustalenia (bądź zlecenia takiego ustalenia) (w każdym postępowaniu), na czym konkretnie to dobro polega, jest zgodne z prawem Unii, a w szczególności z art. 24 ust. 2 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej: „kartą praw podstawowych”) w związku z art. 51 ust. 1 tej karty? Czy odpowiedź na powyższe pytanie będzie inna, jeżeli państwo członkowskie będzie musiało rozpatrzyć wniosek o pozwolenie na pobyt na zasadach ogólnych, a dobro dziecka będzie musiało zostać uwzględnione w ramach decyzji w przedmiocie takiego wniosku?

4. W jaki sposób i na którym etapie rozpatrywania wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej należy w świetle art. 24 ust. 2 karty praw podstawowych uwzględnić i dokonać wyważenia dobra dziecka, w szczególności krzywdy, jakiej doznał małoletni na skutek długotrwałego faktycznego pobytu w państwie członkowskim? Czy ma przy tym znaczenie to, czy ten faktyczny pobyt był legalny? Czy w ramach dokonywanego w trakcie rozpatrywania wniosku, o którym mowa powyżej, wyważenia dobra dziecka znaczenie ma to, czy państwo członkowskie wydało decyzję w przedmiocie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w terminie przewidzianym na wydanie takiej decyzji zgodnie z prawem Unii, czy zastosowano się do wcześniej nałożonego zobowiązania do powrotu i czy państwo członkowskie po wydaniu wcześniej decyzji nakazującej powrót nie wykonało jednak tej decyzji, na skutek czego faktyczny pobyt małoletniego w tym państwie członkowskim mógł trwać nadal?

5. Czy praktyka krajowa, zgodnie z którą dokonuje się rozróżnienia pomiędzy pierwszym oraz kolejnym wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej, w tym sensie, że w przypadku kolejnego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej nie bada się, czy zachodzą ogólne podstawy umożliwiające uzyskanie prawa pobytu, jest w świetle art. 7 karty praw podstawowych w związku z art. 24 ust. 2 karty zgodna z prawem Unii?

Powołane przepisy prawa Unii

- Artykuły 6 i 10 oraz art. 15 lit. b) dyrektywy w sprawie kwalifikowania
- Artykuł 7, art. 24 ust. 2 i art. 51 ust. 1 karty praw podstawowych

Zwięzłe przedstawienie stanu faktycznego i postępowania głównego

- 1 Wnioskodawczynie należą do siedmioosobowej rodziny. Razem ze swoim ojcem, matką, starszą siostrą, starszym bratem i młodszym bratem w czerwcu 2012 r. opuściły swój kraj pochodzenia, tj. Afganistan, i po niemal trzyletnim pobycie w Iranie, wspólnie przybyły do Niderlandów w dniu 1 października 2015 r. W momencie przybycia do Niderlandów pierwsza skarżąca miała 11 i pół roku. Druga skarżąca miała w momencie wjazdu 10 i pół roku. W momencie rozpoznania sprawy na rozprawie wnioskodawczynie przebywały w Niderlandach nieprzerwanie od 5 lat i 8,5 miesiąca, a co za tym idzie obie były nadal małoletnie.

- 2 W dniu 23 października 2015 r. wnioskodawczynie oraz pozostali członkowie ich rodziny złożyli wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej. Wnioski te zostały prawomocnie oddalone wyrokami Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (sąd najwyższy do spraw z zakresu prawa administracyjnego, zwany dalej: „Afdeling”) z dnia 29 stycznia 2019 r. Następnie w dniu 28 czerwca 2019 r. wnioskodawczynie złożyły kolejne wnioski o udzielenie azylu. W ramach tych kolejnych wniosków wnioskodawczynie twierdzą, że w trakcie pobytu w Niderlandach uległy westernizacji i w związku z tym potrzebują ochrony.

Najważniejsze argumenty stron w postępowaniu głównym

- 3 Wnioskodawczynie oświadczyły, że od momentu przybycia do Niderlandów w pełni uczestniczyły w życiu społeczeństwa niderlandzkiego. Uczęszczały do szkoły, zawierały przyjaźnie z innymi chłopcami i dziewczynkami i brały udział w różnego rodzaju aktywnościach wspólnie z rówieśnikami. Wnioskodawczynie podnoszą, że ze względu na ich wiek i etap życia, na którym się znajdują, okres ich pobytu w Niderlandach jest okresem, w którym kształtowała się ich tożsamość. W ramach tego rozwoju nauczyły się oraz doświadczyły możliwości samodzielnego dokonywania wyborów życiowych. Ponieważ możliwość samodzielnego decydowania w przedmiocie zasadniczych wyborów życiowych stała się na skutek pobytu w Niderlandach zasadniczą częścią ich tożsamości, nie mogą one już tego zmienić ani nie można tego od nich w żadnym wypadku oczekiwać. Wnioskodawczynie podnoszą przy tym, że na skutek tego, w jaki sposób były wychowywane i rozwijały się w Niderlandach, nie mogą już dostosowywać się do zasad życia, które obowiązywałyby je po powrocie do Afganistanu.
- 4 Wnioskodawczynie wprost oświadczyły, że ich normy, wartości, tożsamość i wynikające z nich zachowania nie mają żadnego związku z koncepcjami politycznymi czy religijnymi. Wnioskodawczynie podnoszą również, że jeśli po powrocie do Afganistanu nie będą potrafiły dopasować się do obowiązujących tam norm i wartości, ich tożsamość i zachowania zostaną uznane przez Talibów za wyrażanie poglądów religijnych, które same w sobie są sprzeczne z poglądami tam panującymi, i że wnioskodawczynie mogą w związku z tym obawiać się o swoje życie.
- 5 Wnioskodawczynie określają kształtowanie i rozwój swojej tożsamości w Niderlandach oraz wyrażenie tej tożsamości przez swoje zachowanie jako „westernizację”. Wnioskodawczynie zwróciły się do władz niderlandzkich o udzielenie ochrony międzynarodowej w związku z ich westernizacją.
- 6 Wnioskodawczynie stoją także na stanowisku, że doznały poważnej krzywdy na skutek swojego faktycznego pobytu w Niderlandach, niepewności w zakresie legalizacji ich pobytu oraz obawy przed możliwym powrotem do Afganistanu. Na poparcie swojego stanowiska powołały się one na wydany przez naukowców „Best Interests of the Child-assessment” (zwany dalej: „BIC-assessment”), jak

również na ogólną ekspertyzę, która opisuje jakiej krzywdy doznają dzieci zakorzenione w społeczeństwie (niderlandzkim), które podczas długotrwałego pobytu pozostają w niepewności lub które muszą powrócić do swojego kraju pochodzenia (zwany dalej: „schadenota”). Zdaniem wnioskodawczyń z obu tych ekspertyz wynika, że aby zapobiec zwiększaniu się rozmiaru tej krzywdy, w ich interesie jest uzyskanie pewności co do tego, że mogą pozostać w Niderlandach. Wnioskodawczynie stoją na stanowisku, że „dobro dziecka” powinno prowadzić do przyznania im ochrony, a przynajmniej przyznania im prawa pobytu na zasadach ogólnych.

- 7 Druga strona postępowania stoi na stanowisku, że westernizacja może prowadzić do uzyskania statusu uchodźcy tylko wówczas, gdy wynika ona z motywów politycznych lub religijnych. Kobiety, które uległy westernizacji nie mogą być uznawane za „szczególną grupę społeczną” w rozumieniu dyrektywy w sprawie kwalifikowania. Druga strona postępowania uważa ponadto, że od wnioskodawczyń można wymagać, aby po powrocie do Afganistanu dostosowały swoje zachowanie do obowiązujących tam norm i wartości, w związku z czym nie będą już zagrożone doznaniem poważnej krzywdy, a zatem nie ma potrzeby udzielania im ochrony. W ramach niniejszego postępowania dotyczącego kolejnych wniosków o udzielenie azylu nie bada się, czy w związku niemożnością dostosowania się do reguł i norm panujących w Afganistanie wnioskodawczyniom przysługuje prawo pobytu na zasadach ogólnych.
- 8 Druga strona postępowania stoi ponadto na stanowisku, że dobro dziecka zostało w należyty sposób uwzględnione i wyważone w ramach procesu decyzyjnego, a przedłożone przez wnioskodawczynie po jego zakończeniu BIC-assessment oraz schadenota nie zmieniają tej oceny.

Zwięzłe uzasadnienie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

- 9 Rechtbank zauważa, że w toku niniejszego postępowania został skonfrontowany z szeregiem zagadnień prawnych, które jego zdaniem wymagają dokonania przez Trybunał wykładni prawa Unii.

Czy westernizacja powinna prowadzić do przyznania przez państwo członkowskie ochrony i prawa pobytu?

- 10 Kwestie, które musi rozstrzygnąć rechtbank dotyczą w pierwszej kolejności tego, czy westernizacja może skutkować przyznaniem statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej. Jeżeli westernizacja nie daje prawa do uzyskania ochrony międzynarodowej w rozumieniu dyrektywy w sprawie kwalifikowania, powstaje pytanie, czy westernizacja stanowi podlegający ochronie element życia prywatnego lub czy należy przyjąć istnienie przeszkód uniemożliwiających wydalenie, jak również czy westernizacja może stanowić podstawę przyznania prawa pobytu na innych, ogólnych zasadach. W przypadku przyznania prawa pobytu dla cudzoziemca znaczenie ma to, na jakiej podstawie prawnej do tego

doszło; Zasada non-refoulement ma charakter absolutny, podczas gdy w celu dokonania oceny, czy prawo pobytu przysługuje ze względu na życie prywatne w Niderlandach, czy też na innych zasadach ogólnych, należy dokonać wyważenia interesów. W ramach tego wyważenia interesów znaczenie mają także takie okoliczności, jak zakres swobody państw członkowskich w prowadzeniu określonej polityki przyjmowania oraz to, czy życie prywatne wytworzyło się podczas legalnego czy nielegalnego pobytu na terytorium państwa członkowskiego. Znaczenie może mieć zatem również to, w jakim zakresie państwo członkowskie realizuje wynikający z prawa Unii obowiązek wydalania cudzoziemców, którzy nie przebywają legalnie na terytorium tego państwa. Gdyby jednak należało przyjąć, że westernizacja stanowi przyczynę prześladowania, to nie byłoby miejsca na takowe wyważanie interesów. Pozycja cudzoziemca w ramach postępowania zależy zatem od tego, na jakim etapie podejmowania decyzji należy dokonać oceny okoliczności, w związku z którymi wnioskodawczynie ubiegają się o azyl i z jaką kwalifikacją wiążą się te przyczyny. Ma przy tym znaczenie również to, że zgodnie z praktyką krajową w przypadku kolejnego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, inaczej niż w przypadku pierwszego postępowania azylowego, nie bada się, czy należy przyznać prawo pobytu na zasadach ogólnych, na przykład w związku z ochroną życia prywatnego.

- 11 Rechtbank musi odpowiedzieć na pytanie, jakie czynniki są decydujące dla uznania małoletnich cudzoziemców za „grupę społeczną” w rozumieniu art. 10 dyrektywy w sprawie kwalifikowania, w związku z tym, że większość tej fazy życia, podczas której kształtuje się ich tożsamość, spędzili oni w Niderlandach, podczas gdy pochodzą oni z kraju, w którym dziewczynki i kobiety nie mają takich samych praw jak chłopcy i mężczyźni, a ponadto nie mają możliwości samodzielnego podejmowania decyzji w przedmiocie zasadniczych wyborów dotyczących kształtu ich życia i istnienia. Afdeling przyjmował wcześniej raczej, że „kobiety, które uległy westernizacji” nie stanowią szczególnej grupy społecznej, ponieważ chodzi o zbyt dużą i zbyt zróżnicowaną grupę. Tymczasem w ramach niniejszego postępowania nie chodzi o „kobiety, które uległy westernizacji”, lecz o obywatelki państw trzecich, które w trakcie znacznej części tej fazy życia, w której jednostka kształtuje swoją tożsamość, przebywały faktycznie na terytorium państwa członkowskiego i brały udział w życiu społecznym. Rechtbank pragnie dowiedzieć się od Trybunału, czy konieczne jest, by „członkowie szczególnej grupy społecznej” znali się i/lub byli w stanie się rozpoznać, a tym samym uznawali się za jednostki należące do grupy społecznej oraz czy i w jaki sposób organ decyzyjny ma to badać i oceniać. Kwestia ta jest również istotna w ramach oceny istnienia wspólnej przeszłości. Jeżeli obywatele państwa trzeciego przebywają w państwie członkowskim w trakcie tej fazy życia, kiedy kształtuje się ich tożsamość, w sytuacji gdy sposób zachowania zgodny z normami i wartościami tego państwa członkowskiego mógłby prowadzić w państwie pochodzenia do prześladowania, to prawo pobytu nie może być już odebrane. Czy oznacza to, że z tego powodu każdy, kto posiada taką przeszłość, należy do grupy społecznej, nawet jeśli nie ma świadomości, że inni obywatele państw trzecich również znajdują się w takiej sytuacji?

- 12 Jeżeli z odpowiedzi udzielonej przez Trybunał na powyższe pytania wynikać będzie, że wnioskodawczynie mogą być uznane za członkinie szczególnej grupy społecznej z uwagi na ich westernizację, to powstaje pytanie, w jaki sposób należy interpretować fragment, zgodnie z którym „*grupa ta posiada odrębną tożsamość w danym państwie, ponieważ jest postrzegana przez otaczające społeczeństwo jako inna*”. Rechtbank wywodzi na podstawie wyroku Trybunału z dnia 4 października 2018 r., Ahmedbekova (C-652/16, EU:C:2018:801, pkt 89), że ten wymóg „odrębnej tożsamości” oraz wymóg, zgodnie z którym członkowie takiej grupy muszą mieć „cechy wrodzone” lub też „wspólną nieusuwalną przeszłość” lub charakteryzują się jakimś wspólnym rysem lub przekonaniem „na tyle istotnym z punktu widzenia tożsamości lub sumienia, że nie należy nikogo zmuszać do wyrzeczenia się go”, stanowią kumulatywne przesłanki, które muszą być spełnione, aby można było stwierdzić istnienie „szczególnej grupy społecznej”. W tym zakresie rechtbank zmierza w szczególności do ustalenia, czy oceny tego, czy wnioskodawczynie należy uznać za należące do szczególnej grupy społecznej, należy dokonywać z perspektywy państwa członkowskiego czy też z perspektywy podmiotu dopuszczającego się prześladowania. Artykuł 10 dyrektywy w sprawie kwalifikowania stanowi, że w pierwszej kolejności należy dokonać oceny, czy istnieje powód prześladowania, a dopiero potem, czy istnieją cechy związane z powodem prześladowania. Takie sformułowanie tego przepisu zakłada, że w pierwszej kolejności ma miejsce ocena z perspektywy państwa członkowskiego, a jeżeli nie doprowadzi to do przyjęcia istnienia powodu prześladowania, wnioskodawca może jeszcze wykazać, że podmiot przypisuje mu cechy będące powodem prześladowania. W przypadku grupy mogącej doznać prześladowania, jaką jest „szczególna grupa społeczna”, pojawia się skomplikowany czynnik, polegający na tym, że jednostki należące do tej grupy nie zawsze ujawniają się w państwie pochodzenia właśnie z obawy przed prześladowaniem. Strony są zgodne co do tego, że wyrażenie w Afganistanie norm i wartości posiadanych przez wnioskodawczynie lub ujawnienie ich zachowań, zgodnie z którymi żyją obecnie, spowoduje ich prześladowanie. Czy status uchodźcy powinien być przyznany wyłącznie na podstawie tych okoliczności, pomimo że nie jest pewnym, jaki powód prześladowania wchodzi tutaj w grę?
- 13 Na podstawie wyroków Trybunału z dnia 5 września 2021 r., Y i Z (C-71/11 i C-99/11, EU:C:2012:518, pkt 78–80), a także z dnia 7 listopada 2013 r., X, Y i Z (C-199/12, EU:C:2013:720, pkt 74, 75), rechtbank wywodzi, że w przypadku zaistnienia powodu prześladowania osoby ubiegające się o ochronę międzynarodową nie są zobowiązane do dostosowywania swoich zachowań w celu uniknięcia rzeczywistego prześladowania. Rechtbank zmierza do ustalenia, czy jeśli brak jest powodów prześladowania, a zatem nie można wywodzić statusu uchodźcy z faktu westernizacji, można oczekiwać od zainteresowanych osób, że po powrocie dostosują wyznawane normy i wartości oraz wynikające z nich zachowania do norm, wartości i zachowań obowiązujących w państwie pochodzenia i czy może wówczas istnieć podstawa do udzielenia ochrony uzupełniającej. Rechtbank zwraca się do Trybunału o wyjaśnienie, czy można oczekiwać, że wnioskodawczynie będą próbowały uniknąć prześladowania

poprzez ukrywanie własnych norm i wartości i powściągliwe zachowanie oraz czy wymogi te są wyższe niż w przypadku, gdy chodzi o unikanie prześladowania w przypadku przypisywania cech stanowiących powód do prześladowania. Jeżeli jednostki które uległy westernizacji, takie jak wnioskodawczynie, nie mogą być uznawane za grupę społeczną, to z perspektywy państwa członkowskiego brak jest powodów do prześladowania. Czy pomimo tego wnioskodawczynie mogą uzyskać status uchodźcy z uwagi na przypisywane im poglądy polityczne lub religijne, które nie są zgodne z obowiązującymi normami? Czy też art. 10 dyrektywy w sprawie kwalifikowania należy interpretować w ten sposób, że nie przysługują im status uchodźcy, ale być może kwalifikują się do uzyskania ochrony uzupełniającej?

Dobro dziecka

- 14 Inną zasadniczą kwestią, którą musi rozstrzygnąć rektbank, jest to, w jaki sposób należy w ramach niniejszego postępowania w sprawie azylu uwzględnić i wyważyć dobro dziecka. Trybunał orzekł w pkt 4[5] wyroku z dnia 14 stycznia 2021 r., TQ (C-441/19, EU:C:2021:9, zwanym dalej: „wyrokiem TQ”), że art. 24 ust. 2 karty praw podstawowych stanowi, że we wszystkich działaniach dotyczących dzieci, zarówno podejmowanych przez władze publiczne, jak i instytucje prywatne, należy przede wszystkim uwzględnić najlepszy interes dziecka. Obowiązek ten oznacza, że organ decyzyjny powinien również brać pod uwagę dobro dziecka, ponieważ w przeciwnym razie art. 24 ust. 2 karty zostanie pozbawiony skuteczności. Ponadto fakty i okoliczności podniesione przez wnioskodawczynie wymagają oceny, czy krzywda poniesiona na terytorium państw członkowskich na skutek upływu czasu stanowi podstawę udzielenia ochrony. Wnioskodawczynie udokumentowały wagę i rozmiary tej krzywdy multidyscyplinarną ekspertyzą naukową. W tym kontekście rektbank musi ocenić, czy i w jaki sposób krzywda, która nie wynika z okoliczności, w związku z którymi można udzielić azylu, lecz została powołana w ramach postępowania wszczętego na skutek wniesienia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na poparcie twierdzeń dotyczących dobra dziecka, powinna zostać uwzględniona i wyważona. Dobro dziecka, o jakim mowa w niniejszym postępowaniu, odnosi się przede wszystkim do krzywdy, która powstała na skutek długotrwałego faktycznego pobytu w Niderlandach, a nie doświadczeń w państwie pochodzenia czy też wydarzeń, których można by się obawiać po powrocie. Pytania, jakie się przy tym pojawiają, dotyczą tego, czy należy uznać, że państwo członkowskie ma możliwość wyważenia dobra dziecka, jeżeli organ decyzyjny nie dokonał wcześniej ustaleń w tym zakresie oraz czy w przypadku złożenia kolejnego wniosku o udzielenie ochrony dobru dziecka należy przyznać mniejszą wagę lub wcale go nie uwzględniać, jeżeli jego uwzględnienie mogłoby skutkować jedynie przyznaniem prawa pobytu na zasadach ogólnych. W tym kontekście powstaje również pytanie, czy przyjęte przez wnioskodawczynie zachodnie normy i wartości wchodzą w zakres podlegającego ochronie na podstawie art. 7 karty praw podstawowych życia prywatnego. Jeżeli brak jest podstaw do przyznania statusu uchodźcy, to czy można od wnioskodawczyń oczekiwać, by w celu

uniknięcia sytuacji, o której mowa w art. 15 lit. b), zmieniły swoją ukształtowaną w Niderlandach tożsamość? Czy też westernizacja może być postrzegana jako część życia prywatnego, która po dokonaniu wyważenia interesów będzie mogła ewentualnie prowadzić do przyznania prawa pobytu na zasadach ogólnych?

- 15 Z wyroku Trybunału z dnia 18 grudnia 2014 r., M'Bodj (C-542/13, EU:C:2014:2452, zwanego dalej: „wyrokiem M'Bodj” wynika, że z ochrony uzupełniającej można skorzystać tylko wtedy, gdy cudzoziemiec jest narażony na rzeczywiste ryzyko doznania krzywdy w rozumieniu art. 15 dyrektywy w sprawie kwalifikowania. Zgodnie z art. 6 dyrektywy w sprawie kwalifikowania szkoda ta musi być spowodowana przez jeden z „podmiotów” dopuszczających się poważnej krzywdy, to jest państwo, partie lub organizacje kontrolujące państwo lub podmioty niepubliczne, jeśli państwo lub partie te nie mogą lub nie chcą udzielić ochrony. Krzywda doznana przez wnioskodawczynię nie ma związku z okolicznościami, na podstawie których można udzielić azylu. W odniesieniu do niniejszej sprawy można by argumentować, że podobnie jak w sytuacji, której dotyczy wyrok M'Bodj, brak jest podmiotu, który wyrządził krzywdę i mógłby kontynuować jej wyrządzanie, gdyby nie udzielono prawa pobytu. Jednakże w świetle wyroku TQ w każdym postępowaniu i na każdym jego etapie należy przede wszystkim uwzględnić najlepszy interes dziecka. Jeżeli wyrok w sprawie M'Bodj odnosi się również do faktów i okoliczności będących podstawą niniejszego postępowania, to dobru dziecka w rozumieniu przedłożonych ekspertyz może być jednak w ramach niniejszego postępowania przyznane jedynie znikome znaczenie. Można także argumentować, że długość postępowania oraz fakt, że cudzoziemców nie wydalono po zakończeniu pierwszego postępowania, są częściowo zawinione przez państwo członkowskie. Mając na uwadze powyższe, rechtbank zwraca się do Trybunału o wyjaśnienie, w jaki sposób należy w tej sytuacji interpretować wyroki M'Bodj i TQ oraz jaka jest wzajemna relacja pomiędzy tymi wyrokami.
- 16 Przedmiotowe postępowania dotyczą kolejnych wniosków o udzielenie azylu. Wraz z wejściem w życie Vreemdelingenwet 2000 (ustawy o cudzoziemcach z 2000 r.) zdecydowano się na wprowadzenie w ramach praktyki krajowej ścisłego rozdziału pomiędzy postępowaniem w przedmiocie udzielenia azylu oraz postępowaniem w przedmiocie zezwolenia na pobyt na zasadach ogólnych. Poprzez to pojęcie „rozdziału” wyrażona została zasada, że w ramach postępowania o udzielenie azylu nie uwzględnia się aspektów ogólnych i odwrotnie, w ramach postępowania na zasadach ogólnych nie dokonuje się oceny podstaw udzielenia azylu. Ma to między innymi ten skutek, że w przypadku następujących po sobie wniosków nie bada się z urzędu, czy należy przyznać prawo pobytu na zasadach ogólnych. W związku z powyższym w przypadku przyjęcia, że westernizacja nie stanowi w niniejszym postępowaniu podstawy do udzielenia ochrony, zgodnie z praktyką krajową ekspertyzom, a tym samym dobru dziecka, nie zostanie przypisane praktycznie żadne znaczenie. Trybunał wskazał jednak wyraźnie w wyroku TQ, że we wszystkich działaniach dotyczących dzieci należy przede wszystkim uwzględnić najlepszy interes dziecka oraz że art. 24 ust. 2 karty praw podstawowych w związku z art. 51 ust. 1 tej karty potwierdza

fundamentalny charakter praw dziecka. W wyroku z dnia 10 czerwca 2021 r., LH (C-921/19, EU:C:2021:478, zwanym dalej: „wyrokiem LH”) Trybunał wskazał również między innymi, że jeżeli chodzi o ocenę dokumentów i wywiązywanie się z obowiązku współpracy, takie rozróżnienie pomiędzy pierwszym i kolejnym postępowaniem w przedmiocie przyznania ochrony międzynarodowej jest sprzeczne z prawem Unii. Rechtbank pragnie zasadniczo dowiedzieć się od Trybunału, czy w świetle wyroku TQ wyrok LH należy uznać za mający odpowiednie zastosowanie do oceny tego, czy dopuszczalne jest stosowanie takiego rozróżnienia pomiędzy pierwszym i kolejnym postępowaniem, które dotyczy wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, a tym samym o przyznanie prawa pobytu.

Acte clair/acte éclairé

- 17 Nie wydaje się, aby kwestie będące przedmiotem sformułowanych przez rechtbank pytań stanowiły acte clair, jako że art. 10 dyrektywy w sprawie kwalifikowania nie zawiera jakichkolwiek wskazówek, jak należy definiować i jaki jest zakres zastosowania pojęć „wspólnej przeszłości” oraz „rysu istotnego z punktu widzenia tożsamości”, a art. 24 ust. 2 karty praw podstawowych nie stanowi wprost, że organ decyzyjny ma w ramach każdego postępowania ustalać (lub zlecić ustalenie), na czym polega dobro dziecka i w jaki sposób należy następnie to dobro wyważyć. Z prawa Unii nie wynika również, czy niderlandzka praktyka polegająca na ścisłym rozdzieleniu pomiędzy postępowaniami azylowymi a postępowaniami w przedmiocie przyznania prawa pobytu na zasadach ogólnych jest zgodna z prawem Unii. Przedmiotowe przepisy nie zostały ponadto same w sobie sformułowane w taki sposób, że nie pozostawiają wątpliwości co do sposobu, w jaki należy dokonywać ich wykładni lub zakresu ich zastosowania. Powstaje bowiem pytanie, czy praktyka krajowa odnosząca się do sformułowanych przez rechtbank kwestii prawnych jest zgodna z dyrektywą w sprawie kwalifikowania i kartą praw podstawowych. Ponadto o tym, że kwestie będące przedmiotem pytań nie stanowią acte éclairé świadczy także to, że Trybunał nie sformułował dotychczas jasnych odpowiedzi na te pytania, a ponadto odpowiedzi na pytania te nie wynikają z utrwalonego orzecznictwa Trybunału dotyczącego podobnych przypadków.

Wnioski

- 18 Rechtbank uznaje, że zadanie pytań prejudycjalnych jest niezbędne dla możliwości wydania orzeczenia w postępowaniu głównym i dlatego kieruje do Trybunału wyżej sformułowane pytania. Ponadto odpowiedź na powyższe pytania jest istotna dla wielu małoletnich znajdujących się w porównywalnej sytuacji. Rechtbank zwraca się do Trybunału o udzielenie odpowiedzi na pytania w trybie przyspieszonym w celu ograniczenia, na tyle, na ile jest to możliwe, upływu czasu i powstania dalszej szkody w rozwoju wnioskodawcy.